

Handleiding posters

Goeiedag!

Wij zijn masterstudenten van de Universiteit Gent. Samen met experts Michel VandenBroeck, Brecht Peleman en Piet Van Avermaet ontwikkelden wij deze posters om leerkrachten te prikkelen, te inspireren en vooral te motiveren om met de verschillende talen in de klas aan de slag te gaan. Meertalige diversiteit is alomtegenwoordig en vormt een grote uitdaging, dat klopt. Wist je ook dat meertalige diversiteit ongelooflijk veel (leer)kansen biedt?

Meertaligheid in de klas

Meertaligheid is in elke school een realiteit. Je kan er niet omheen. De diverse talen in je klas negeren is geen goed idee. De taal van een leerling maakt immers een belangrijk deel uit van zijn of haar identiteit. Je hoeft uiteraard niet al die talen te beheersen, want dat is niet mogelijk in onze multiculturele samenleving waarin er tientallen verschillende moedertalen aanwezig zijn op school. Echter, het is wel mogelijk om aandacht te geven aan al die verschillende talen en ze een plaatsje te geven in de klas.

Functioneel meertalig leren

De poster die in je leraarskamer/school/klaslokaal/... hangt daagt je uit om na te denken over functioneel meertalig leren. Dit is een aanpak om in de klas op een positieve manier om te gaan met meertaligheid waarbij de veeltalige repertoires van kinderen benut worden om hen op die manier meer leerkansen te bieden (Van Avermaet, 2020). De taalvariëteiten van de leerlingen dienen gezien te worden als didactisch kapitaal. Dit doe je door leerlingen elkaar te ondersteunen tijdens de les of samen te laten werken in de eigen taal. Daarnaast worden zoveel mogelijk kansen gegrepen om de thuishalen te erkennen, bijvoorbeeld door te verwijzen naar woorden in andere talen tijdens een taalvak of leerlingen aan het woord te laten over hun thuistaal. Deze aanpak kiest voor meertaligheid als rode draad doorheen de lessen, zonder dat het curriculum moet wijzigen (Van Avermaet, 2020).

Waarom is dat nu zo belangrijk?

Wel, het leren en verwerven van een nieuwe taal, moet steunen op voldoende kennis van de moedertaal (Van Avermaet et al., 2015). Door gebruik te maken van de moedertaal in de klas- en schoolcontext zou het leren van de nieuwe taal sneller verlopen (Agirdag, 2014). Aandacht voor de moedertaal op school heeft dus voordelen, ook voor de verwerking van het Nederlands. Dit komt omdat het metalinguïstisch vermogen van de leerlingen aangesterkt wordt. Wanneer leerlingen horen hoe verschillende zinnen, woorden, zinsvolgordes, taalconstructies klinken in een andere taal, prikkelt dit de leerlingen om na te denken over taal. De thuistaal integreren in de lessen verlaagt daarnaast de drempel om actief deel te nemen, wat op haar beurt zorgt voor een hogere leerwinst (Auerbach, 1993, p. 7).

Daarnaast heeft het ook heel veel niet-cognitieve voordelen. We moeten als leerkrachten immers niet enkel bezig zijn met wat studenten leren, maar ook met hoe ze zich voelen. Een leerling die zich beter voelt, is meer gemotiveerd en leert meer! De moedertaal benutten op school heeft een positieve invloed op het welbevinden en het zelfvertrouwen van de leerlingen (Van Avermaet, 2020). Daarnaast ontstaan er ook meer vriendschapsrelaties (Van Avermaet, 2020)! De studenten geven zelf aan dat ze zich meer welkom, gerespecteerd en geaccepteerd voelen wanneer ze hun thuistaal mogen spreken (Auerbach, 1993, p. 9). Ten slotte kan er ook gesteld worden dat de uitval van leerlingen drastisch daalt wanneer ze hun thuistaal mogen spreken (De Roo, 2012, p. 2).

Hoe begin ik eraan?

Natuurlijk makkelijk gezegd door onderwijskundigen, “functioneel veeltalig leren”, maar hoe moet dat nu in de klas? Hierbij willen wij graag helpen. De posters dagen jullie uit om op verschillende manieren aandacht te besteden aan de thuistalen in de klas. Verwacht geen levensveranderende onderwijskundige theorieën, maar een stel handvaten om concreet en laagdrempelig meertaligheid in jouw klas te loodsen. Desalniettemin zijn wij ervan overtuigd dat deze kleine momentjes een groot verschil kunnen maken voor de meertalige leerlingen in de klas.

Poster 1: Bingo

Deze poster daagt jou en jouw collega's uit om meertaligheid op tal van manieren een plaats te geven in de klas. Heel concreet moet je zo snel en zo goed mogelijk vier uitdagingen op een rij tot een goed einde brengen. Je kan challenges op de poster aanduiden met je naam om je vooruitgang bij te houden.

Poster 2: Q&A

Op deze poster worden er enkele vragen gesteld over meertaligheid. De antwoorden komen uit wetenschappelijk onderzoek. Echter, je krijgt het antwoord niet zomaar cadeau. De antwoorden op de poster staan in andere talen. Ongetwijfeld zitten er leerlingen die die taal spreken op je school? Weet je hen te vinden en kunnen zij je helpen om het antwoord te pakken te krijgen?

Poster 3: Knip ze

De laatste poster bestaat enerzijds uit enkele weetjes en tips omtrent meertaligheid in het onderwijs en anderzijds uit enkele challenges. Knip zowel uit het luik 'wist-je-datjes' als uit het luik 'challenges' enkele strookjes uit van de poster en neem ze mee naar de klas. Bespreek de tips omtrent meertaligheid met de leerlingen en voer enkele van de challenges samen uit!

Wie zijn wij?

Eline Batsleer (Vergelijkende Moderne Letterkunde), Thibaut Duthois (Pedagogiek en onderwijskunde), Arthur Jacobs (Economische wetenschappen), Evelien Tempelaere (Communicatiewetenschappen) & Michelle Willaert (Rechten).

Met dank aan

Michel VandenBroeck, Brecht Peleman, Piet Van Avermaet, Ilse De Vos en Universiteit Gent.

Vragen en opmerkingen kunnen steeds gemaïld worden naar thibaut.duthois@ugent.be